

JUSTITSMINISTERIET

Retsudvalget
Christiansborg
1240 København K

Dato: 4. juni 2014
Kontor: Formueretskontoret
Sagsbeh: Christina Thode Hansen
Sagsnr.: 2014-0030-2185
Dok.: 1156471

Hermed sendes endelig besvarelse af spørgsmål nr. 960 (Alm. del), som Folketingets Retsudvalg har stillet til justitsministeren den 28. april 2014. Spørgsmålet er stillet efter ønske fra Karina Lorentzen Dehnhardt (SF).

Karen Hækkerup

/

Rikke-Louise Ørum Petersen

Slotsholmsgade 10
1216 København K.

Telefon 7226 8400
Telefax 3393 3510

www.justitsministeriet.dk
jm@jm.dk

Spørgsmål nr. 960 (Alm. del) fra Folketingets Retsudvalg:

”Ministeren bedes kommentere indslaget ”Filmet i smug af forsikring” bragt af TV” Østjylland den 24. april 2014, samt redegøre for, hvilken adgang kommunerne har til at lave overvågning og efterforskning i sociale sager og sammenstille det med forsikringsselskabers muligheder i mulige forsikringsvindelsager, herunder om forsikringsselskabers muligheder ikke skal indskrænkes.

[http://www.tv2oj.dk/arkiv/2014/4/24?video_id=46483&autoplay=1.](http://www.tv2oj.dk/arkiv/2014/4/24?video_id=46483&autoplay=1)”

Svar:

1. Som anført i Justitsministeriets besvarelse af 12. marts 2012 af spørgsmål nr. S 2436 kan forsikringsselskaber, som i forbindelse med deres sagsbehandling får mistanke om mulig forsikringssvindel, i et vist omfang foretage undersøgelse heraf, f.eks. med henblik på at vurdere om der er eller har været grundlag for at foretage udbetaling i henhold til forsikringsaftalen.

Forsikringsselskabernes undersøgelser skal foretages under overholdelse af gældende lovgivning, herunder reglerne i straffeloven, persondataloven og lov om finansiel virksomhed. Det bemærkes i den forbindelse, at forsikringsaftaleloven ikke indeholder regler om efterforskningsmuligheder i tilfælde, hvor et forsikringsselskab har mistanke om mulig forsikringssvindel.

Som videre anført i besvarelsen følger det af retsplejelovens § 742, stk. 1, at anmeldelser om strafbare forhold indgives til politiet. Endvidere følger det af bestemmelsens stk. 2, at politiet iværksætter efterforskning efter anmeldelse eller af egen drift, når der er rimelig formodning om, at der er begået et strafbart forhold, som forfølges af det offentlige.

2. Særligt for så vidt angår den del af spørgsmålet, der vedrører kommunernes adgang til at lave overvågning og efterforskning i sociale sager, har Justitsministeriet til brug for besvarelsen af spørgsmålet anmodet Ministeriet for Børn, Ligestilling, Integration og Sociale Forhold samt Beskæftigelsesministeriet om en udtalelse.

Ministeriet for Børn, Ligestilling, Integration og Sociale Forhold har oplyst følgende:

”De sociale myndigheder, dvs. Udbetaling Danmark og kommunerne, har ansvaret for at sikre, at sager om tilbagebetaling af sociale ydelser er oplyst i tilstrækkeligt omfang til, at myndigheden kan træffe afgørelse.

Sagsoplysningen skal ske i overensstemmelse med gældende regler, herunder særlig § 11 a-c i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område (retssikkerhedsloven), der indeholder særlige regler om oplysning af tilbagebetalings-sager på det sociale område.

Det fremgår af punkt 132 i vejledning om retssikkerhed og administration på det sociale område, at § 11 c, jf. § 11 a, stk. 1, ikke giver hjemmel til, at myndighederne kan overvåge borgere eller gå ind i hjemmet og undersøge forholdene hos borgere, der modtager sociale ydelser. Dette spørgsmål reguleres ikke i retssikkerhedsloven, men af bl.a. straffelovens bestemmelser om forbud mod husfredskrænkelser og krænkelser af privatlivets fred.

Når overvågningen foregår i det offentlige rum, er overvågningen ikke strafbar efter straffeloven. Myndigheders brug af overvågning er reguleret af den almindelige forvaltningsretlige grundsætning om proportionalitet. Ankestyrelsen har i princip-afgørelse 10-13 om reelt enlige vurderet, at bilobservationer ofte vil være en uproportional måde at indhente oplysninger på, navnlig som følge af observationernes ringe bevismæssige værdi.

Det skal i øvrigt bemærkes, at myndigheden ved uanmeldte besøg skal oplyse borgeren om, at myndigheden ikke har ret til at foretage kontrolbesøg i boligen.

Det kan supplerende oplyses, at der på området udsatte børn og unge er fastsat særlige regler i serviceloven i forhold til kommunens adgang til hjemmet i forbindelse med en børnefaglig undersøgelse.

Efter servicelovens § 64, stk. 3, kan kommunalbestyrelsen således træffe afgørelse om, at kommunen mod behørig legitimation og uden retskendelse har adgang til forældremyndighedens indehavers bolig og rum. Det gælder, når adgangen til hjemmet sker som led i den børnefaglige undersøgelse efter § 50 og må anses for nødvendig for at afgøre, om der åbenbar risiko for alvorlig skade for et barns eller en ungs sundhed eller udvikling, og når forældrene har modarbejdet, at en vurdering af barnets eller den unges støttebehov kan gennemføres med andre mere lempelige foranstaltninger.”

Beskæftigelsesministeriet har hertil oplyst, at der i forhold til Beskæftigelsesministeriets sagsområder ikke er yderligere at føje til udtalelsen fra Ministeriet for Børn, Ligestilling, Integration og Sociale Forhold.

3. For så vidt angår spørgsmålet om forsikringsselskabers overholdelse af lov om finansiel virksomhed i forbindelse med selskabernes efterforskningsmuligheder i tilfælde, hvor et selskab har mistanke om mulig forsikringssvindl, har Justitsministeriet endvidere indhentet en udtalelse fra Erhvervs- og Vækstministeriet, der har oplyst følgende:

”Forsikringsselskaber er omfattet af lov om finansiel virksomhed. Lovens § 43 fastslår, at finansielle virksomheder skal drives i overensstemmelse med redelig forretningsskik og god praksis indenfor virksomhedsområdet. Redelig forretningsskik og god praksis for de finansielle virksomheder er nærmere fastsat i den såkaldte god skik bekendtgørelse, og her fremgår det af § 3, at finansielle virksomheder skal handle redeligt og loyalt over for deres kunder.

Ifølge statistik fra forsikrings- og pensionsbranchen opleves et stigende omfang af forsikringssvindl. For at bekæmpe dette kan forsikringsselskaberne iværksætte nærmere undersøgelser af mistænkelige forhold i sager, hvor der er mistanke om forsikringssvindl, og sådanne undersøgelser kan bl.a. involvere overvågning af forsikringstagere.

De nødvendige efterforskningsskridt i sager om mulig forsikringssvindl skal dog ligge indenfor rammerne af ovenstående regler, og i vurderingen af, om et selskab har holdt sig inden for disse, er det af afgørende betydning, hvorvidt det pågældende efterforskningsskridt har haft en anmassende eller aggressiv karakter. Såfremt dette viser sig at være tilfældet, kan det være i strid med god skik reglerne.

De enkeltpersoner, hvis private forhold kan tænkes at blive truet gennem overvågningen, er beskyttet af en række bestemmelser i straffeloven, persondataloven og lov om finansiel virksomhed. Disse regler begrænser bl.a. mulighederne for at indhente bevismidler i efterforskningen og benytte dem i en efterfølgende bevisførelse. Persondataloven indeholder regler om, hvornår behandling af henholdsvis almindelige og følsomme personoplysninger kan finde sted, samt regler om rettigheder, oplysnings-pligt og indsigtret. Disse regler administreres af Datatilsynet og vil også skulle iagttages i forbindelse med forsikringsselskabers overvågning af deres kunder. Ligeledes indeholder lov om finansiel virksomhed et forbud mod forsikringsselskabernes uberettigede videregivelse af fortrolige oplysninger.

Reglerne afvejer herved de modstående hensyn mellem på den ene side interesse i at efterforske sager, således at bevisforhold bringes på det rene, og på den anden side beskyttelsen af de enkeltpersoner, hvis private forhold kan tænkes at blive truet gennem disse efterforskningskridt.

Branchen har endvidere opstillet et etisk branchekodeks for undersøgelse af sager ved mistanke om forsikringssvindel med henblik på at sikre en etisk korrekt behandling af kunderne i sådanne situationer. I kodekset fra 2007 henstiller Forsikring & Pension til, at medlemselskaberne følger de nævnte principper, som bl.a. fastslår:

- Selskaberne sikrer, at de regler, der følger af dansk ret, nøje overholdes, herunder regler i straffeloven, persondataloven og lov om finansiel virksomhed. Selskaberne undersøger objektivt og hensynsfuldt.
- Selskabernes undersøgelser skal altid stå i rimeligt forhold til omfanget af den formodede svindel – udgangspunktet er den mindst indgribende undersøgelsesmetode. Kundernes skal orienteres, når selskaberne anvender indgribende undersøgelsesmetoder, f.eks. ved brug af foto og film.
- Selskabernes medarbejdere, der undersøger sager, hvor der er mistanke om forsikringssvindel, må ikke honoreres på en måde, der kan bringe deres objektivitet i tvivl.

Det etiske kodeks afvejer hhv. hensynet til, at forsikringselskaberne opnår mulighed for at afsløre forsikringssvindel og hensynet til beskyttelsen af de forsikringskunder, som kan føle privatlivet krænket af forsikrings-selskabernes efterforskning.”